

Ο Φαβρίκιος βγήκε απ' τόν μικρό σταθμό, πέρασε την πλατεία και κώχησε σ' ένα σκοτεινό δωμάτιο. Περατούσε με βήμα γρήγορο και σταθερό. 'Απ' τὸ ταξίδι, τὰ βλέφαρά του ἦσαν γεμάτα σκόνη κι' ἡ βαθεῖα ρυτίδες τοῦ προσώπου του εἶχαν γίνει ἀκόμα πὸ έντονες ἀπ' τὴν κούραση καὶ τὴν ἀγρύπνια.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΡΑΟΛΟ ΤΕΓΛΙΟ

Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ

Όταν ἔφτασε μπροστὰ στὸ δημαρχεῖο, στάθηκε μιά στιγμή καὶ κῆταξε τὴν πρόσοψη τοῦ κτιρίου καὶ τὰ ἀνθοστολιμένα γαζέκια τοῦ περιβολιοῦ. Ἔπειτα μοιρομήρισε μόνος του:

— Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο, δὲν ἦταν ἐδῶ ἀκόμα τὸ δημαρχεῖο...
 Εἶχε περὶ νυχτῶσει καὶ τὸ ἀσμένιο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ἔλουξε τὰ τελευταῖα σπιτία τῆς μικρῆς πολιτείας. Ὁ Φαβρίκιος στάθηκε μπροστὰ σ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ ποὺ βρισκότανε χωρμένο στὸ βάθος ἑνὸς κήπου. Ἡ καρδιά του πλῆγαινε τώρα νὰ πιάσῃ ἀπ' τοὺς χτύπους, σάν ξαναθυμῶταν τὰ περασμένα.

Πόσο εὐτυχιωμένα εἶχε ζήσει ἄλλοτε στὸ σπίτι αὐτὸ τοὺς πρώτους μῆνες τοῦ γάμου του μετ' τῆ γυναίκα του τὴν Ἀδριανή! Τῆ λάτρεινε, τὴν προσκυνῶσε σάν θεά! Κι' ὅμως, ὅταν τὸν κυριέυσε ξαφνικά τὸ πάθος ἐκεῖνο τῶν ταξιδιῶν καὶ τῆς νομαδικῆς ζωῆς, εἶχε πούλησει ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα κι' εἶχε φύγει μιά νύχτα μυστικά, ἀφίνοντας τὴ νεαρή του γυναίκα χωρὶς κανένα λόγὸ ζωῆς!...

Φεύγοντας δὲν εἶχε συλλογατῆ καθόλου τὴ λύση τοῦ θῆνωσινθε ἢ Ἀδριανῆ γιὰ τὴ σκληρὴ του αὐτῆ πράξι, δὲν εἶχε γνοιαστῆ γιὰ τὴ δυστοχιωμένη του γυναίκα, ποὺ θὰ μοροῦσε ἴσως καὶ νὰ τρελλαθῆ ἀπ' τὴν ἀπελπισία τῆς. Χωρὶς καμμιὰ τύχη, εἶχε ζητήσει νὰ ξεχάσῃ κάθε δεσμό του μετ' τὰ περασμένα καὶ νὰ δημιουργήσῃ μιά τύχη λαμπρῆ, νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ ὄνειρα καὶ τὶς φιλοδοξίες του.

Γρήγορα ὅμως ἡ χροιάς του ἐλλπίδες εἶχαν σβύσει κι' εἶχε δοκιμάσει τὶς πίκρες τῆς ἀποτυχίας. Γιὰ νὰ κερδίσῃ τὸ ψῆσι του, ἀναγκάστηκε νὰ κάνει τὶς πὸ ταπεινωτικῆς δουλειές. Καὶ τώρα, ἄθλιος, ταπεινὸς καὶ λεινασμένος γυροῦσε στὴν Ἀδριανή, σέρνοντας μαζί του τὸ φορτίο τῆς δυστοχιῆς καὶ τῆς φτώχειας του...

Όταν βρεθῆκε μπροστὰ στὴν καγκελλόπορτα τοῦ σπιτιοῦ τῆς γυναίκας του, δὲν τόλμησε νὰ χτυπήσῃ τὸ κουνδῆν. Μιά σκέψη τὸν ἔκανε νὰ διατάξῃ: Πῶς θὰ τὸν δεχόταν ἡ Ἀδριανή; Θάθελε τίνα νὰ ξαναῖθῃ μπροστὰ τῆς ἕνα σῆγγο ἄπιστο κι' ἐξευτελιωμένο;

Ἡ καγκελλένια πόρτα τοῦ φάνηκε ξαφνικά σάν ἕνας ἀνπερόβλητος φραγμὸς... Ἀλλὰ τὸ κρῖο κι' ἡ ἔξάντληση νίκησαν κάθε διαταγμὸ στὴν ψυχῆ του. Σκαρφάωσε λοιπὸν ἀπ' τὸν μαντρότοχο, πήδησε μέσα στὸ περιβόλι, πλησίασε στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ καὶ μετ' τὰ δυνατὰ του ματάκια τὴν ἔσπρωξε καὶ τὴν ἀνοῖξε εὐκόλα. Προχώρησε ὕστερα στὸ διάδρομο, κτυπῶντας γύρω του μετ' διαταγμῶν. Τὰ ἔπιπλα ξεχώριζαν, μαῦρα μέσα στὸ μσοσκόταδο. Τὸ πάτωμα ἔτριξε σὲ μιά στιγμή κάτω ἀπ' τὰ βήματά του.

Κι' ἔξαφνα ἀνοῖξε ἡ πόρτα κάποιας κἀμαρας καὶ φάνηκε μιά γυναίκα. Στάθηκε μιά στιγμή κτυπῶντας τὸν ἄγνωστο ἐκεῖνο ξένο, κι' ὕστερα προχώρησε μετ' ἄρρωστος πρὸς τὸ μέρος του, λέγοντάς του:

— Ποῖος εἶσαι; Τί θέλεις ἐδῶ; Φεύγα ἀμέσως!
 Βλέποντάς τὴν ἔτοιμη νὰ βάλῃ τὶς φωνές γιὰ νὰ ζητήσῃ βοήθεια, ὁ Φαβρίκιος μοιρομήρισε μιά λέξι μονάχα, ἕνα ὄνομα ποὺ τόσες φορὲς τὸ εἶχε ψιθυρίσει μέσα στὶς τύψεις καὶ στὴν ἀγωνία του:
 — Ἀδριανή!...

Ἡ γυναίκα του τὸν κῆταξε προσετικώτερα καὶ μ' ὄλη τὴν ἄθλια ἐκείνη ὄψη του καὶ τὰ κορμολισμένα του ρούχα, τὸν ἀνεγνώρισε ἀμέσως.

— Φαβρίκιε!... φώναξε, ἐσύ... ἐσύ!...
 Γιὰ μιά στιγμή σόπασαν κι' οἱ δύο τους, ξαναφέροντας στὴ μνήμη τους τὰ περασμένα. Ὑστερα ὁ Φαβρίκιος μοιρομήρισε καὶ πάλι:

Ἐργά, ἀλλὰ βαθεῖα πολύ, ἔβλῆνε μέσα μου ἡ τύχη, ἡ τροπή...
 ANNA.—Τότε, ἂν δὲν θέλεις νὰ μείνεις ἐδῶ, μαζί μου, σὲ παρακαλῶ νὰ δεχτῆς τὴν προστασία μου. Μὴ ζητᾶς ἐργασία. Θ' ἀναλάβω ἐγὼ τὰ ἔξοδά σου, τὰ πάντα...

ΕΛΙΖΑ.—Εὐχαριστῶ. Ἄννα. Μὰ κι' αὐτὴ ἡ μεγαλοψυχία σου θὰ εἶνε μιά τιμωρία γιὰ μένα. Μιά σκληρῆ τιμωρία. Καὶ γι' αὐτὸ τὴ δέχομαι.

ANNA.—Εὐχαριστῶ. Θέλω ἐπίσης νὰ σὲ βλέπω κάποτε. Ἐτοί, σάν ἀδελφῆ. Χωρὶς νὰ μιλοῦμε γιὰ τὰ περασμένα.

ΕΛΙΖΑ.—Εἶσαι ἕνας ἄγγελος, Ἄννα. Μὰ σοῦ εἶπα:... Καὶ ἡ κωλοσύνη σου θὰ εἶνε γιὰ μένα τιμωρία.

ANNA.—Δέχεσαι λοιπὸν ὀριστικά;

ΕΛΙΖΑ.—Ναί, δέχομαι, γιὰ νὰ ὑποφέρω καὶ γιὰ νὰ ἐξιλειωθῶ περισσότερο. (Φιλεῖ κλαίοντας τὰ χέρια τῆς Ἄννας).

ANNA.—Φτωχὴ νεράιδα!...

Σκληρά... ἄγρια...
 Σώπασε λιγάκι κι' ὕστερα πρόσθεσε μετ' φωνὴ χαμηλῆ, ὑπόκοψη, μὰ κι' ἀποφασιστικῆ:
 — Καὶ τώρα φύγε ἀμέσως! Δὲν ἔχει θεοὶ ἐδῶ γι' ἀνθρώπους σάν κι' ἐσένα!...

Τὴ στιγμή ἐκείνη ἀκούστηκε μιά φωνὴ κοριτσίστικη ἀπ' τὸ διπλανὸ δωμάτιο:
 — Μαμά! Μαμά! Τί κάνεις ἐκεῖ;

Ὁ Φαβρίκιος χλόμιασε κι' ἐρώτησε:
 — Ἔχεις κόρη;...

— Καὶ τί σὲ νοιάζει αὐτό; μούγγρισε ἡ Ἀδριανή. Ἐγὼ εἶμαι ἐκείνη ποὺ τὴν ἀνάθεμα μετ' τὸν ἰδρωτὰ μου καὶ τὴν ἀγάπη μου. Ἐσὺ δὲν ἔχεις κανένα δικαίωμα πάνω σ' αὐτήν.

— Μαμά! Μαμά! Ξανακούστηκε ἡ φωνὴ ἀπ' τὸ διπλανὸ δωμάτιο. Καὶ σὲ λίγο ἕνα χαριτωμένο κοριτσάκι, ντυμένο μετ' τὰ νυχτικά του, ὄρμησε στὸ διάδρομο ἀπ' τὴν ἀνοιχτῆ πόρτα. Μόλις εἶδε ὅμως τὸν ξένο ἐκεῖνο, σταμάτησε διαστακτικῆ.

— Ποῖος εἶν' αὐτός; ὁ κύριος; ρώτησε τὴ μητέρα του.

— Ἐνας ξένος, ἀγάπη μου! Ἐρχεται ἀπὸ μακριὰ καὶ θὰ φύγῃ ἀμέσως! ἀπάντησε ἡ Ἀδριανή.

— Τί περιεργο! εἶπε τότε ἡ μικρῆ. Πῶς μοιάζει ὁ κύριος μετ' τὴ φωτογραφία ποὺ ἔχεις στὴν κἀμαρά σου!

— Σώπα! Σώπα! φώναξε ἡ Ἀδριανή συγκινημένη.

— Γιατί, κύριε, θέλετε νὰ φύγετε ἀμέσως; ρώτησε ὕστερα ἡ μικρῆ γυρνώντας στὸ Φαβρίκιο. Καὶ γιατί κλαίει;

— Εἶνε ἀπ' τὸ κρῖο... ἀπ' τὸ κρῖο τοῦ δρόμου, ἀπάντησε ἐκεῖνος, σκουπίζοντας τὰ δάκρυα ποῦτρεχαν στὰ μάγουλά του.

Ἔπειτα, γυρνώντας στὴ γυναίκα του, τῆς εἶπε ἰκετευτικῆ:
 — Πρὶν νὰ φύγω, ἤθελα νὰ φιλήσω τὴ μικρῆ!

Μπορῶ;...

Ἡ μητέρα ἔκανε μετ' τὸ κεφάλι τῆς μιά κίνηση καταφατικῆ, ἀκούμποντας σ' ἕνα τραπέζι. Ὁ Φαβρίκιος ἔσκιψε τότε καὶ χάιδεψε μετ' τὰ χεῖλη του ποὺ ἔτρεμαν τὰ ξανθὰ μαλλιάκα τῆς μικρούλας.

— Φεύγω τώρα, μοιρομήρισε κατόπιν, μετ' τὸ κεφάλι σκυφτό.

— Μὰ γιατί φεύγετε; ρώτησε πάλι ἡ μικρῆ. Πῶς θὰ ἤθελα νὰ ἴω ἕνα ἡμερῶν σάν καὶ σὺς... Μείνετε μαζί μας!...

Χωρὶς ν' ἀπάντησῃ, ὁ Φαβρίκιος προχώρησε σκυφτός πρὸς τὴν πόρτα. Ἀνοῖγοντάς τὴν γιὰ νὰ φύγῃ, ἔβριξε μιά στεγνὴ λυπητερῆ ματιὰ πρὸς τὸ παιδί του καὶ τὴ γυναίκα του. Τὸ βλέμμα του αὐτό, τὸ τόσο λυπημένο, διασταυροῦθηκε μετ' τὸ βλέμμα τῆς Ἀδριανῆς. Ἡ σῆγγο ἦταν σκληρῆ, ἀδυσώπητη, μὰ ἡ μητέρα συγκινηθῆκε. Γύρισε καὶ κῆταξε τρυφερά τὸ κοριτσάκι τῆς καὶ εἶδε τὰ μάτια του ἴγρω καὶ βορκαζμένα. Αὐτὸ περὶ

γέμισε τὴν καρδιά τῆς συμποῖνα. Ἐξῆς μετ' μᾶς ὄλα τὰ περασμένα. Καὶ γυρνώντας στὸ Φαβρίκιο ποὺ εἰτοιμαζόταν νὰ κλεισθῆ πίσω του τὴν πόρτα καὶ νὰ χαθῆ μέσα στὸ σκοτάδι σάν φάντασμα, ὅπως ἦρθε, τοῦ φώναξε μιά λέξι μονάχα:

— Μείνε!...

ΡΑΟΛΟ ΤΕΓΛΙΟ

ΓΝΩΜΙΚΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

Ὁ χρόνος τρέχει μετ' καλασμό ἀφρησιασμένου ἀλόγου ὅταν εἴμαστε εὐτυχεῖς, ὅταν ὅμως μᾶς βασανίζει κάποια δυστυχία, βαδίζει σέρνοντας τὰ πόδια του σάν σακάτης γέρος.

A. Δουμάς.

Κάθε στιγμή ποὺ σπαταλᾶ κανεῖς, εἶνε χαμένος χαρακτήρ καὶ χαμένο πλεονέκτημα. Ἐγὼ ἔξ ἄλλου, κάθε λεπτὸ ποὺ διαθέτεις κανεῖς ἐποφελῶς, εἶνε χρόνος — κεφάλαιον κατατεθειμένο μετ' ὑπερογκο τόκο.

Λόρδος Chesterfield.

Εἶνε νὰ ἀπορῆ κανεῖς πὸς ὑπάρχον ἀνθρώποι ποὺ ἀσωτεῖται σὲ ἀπόλυτη ὀκνηρία ἕνα λεπτό, ἀπ' τὴ μικρῆ μερίδα τοῦ χρόνου ποὺ μᾶς δόθηκε σὲ τοῦτον τὸν κόσμο.

Ὁ ἴδιος.

— Φαβρίκιε!... φώναξε, ἐσύ... ἐσύ!...